

Insula anamorfozelor
versiunea Nadiei Porcar
traducere de Mădălina Brumă

Oare știm bine ce facem atunci când călătorim. Poate că asta se întreabă domnul în vârstă, sprijinit cu coatele de balustrada de la spatele vaporului, dacă nu cumva încearcă să întrezărească, acum că „Paradiso” se află în larg, tresăririle vreunui pește zburător țâșnind dintre valuri, sau să audă țipătul vreunui Mare skua, sau orice altă creatură în afară de pescărușii neobosiți. Iubitorul de mare poartă un costum sable, o canotieră pe care nu se teme că o va ridica vântul și pantofi crem. Cei câțiva pasageri răzleți au optat, în general, pentru blugi și tricou. Aceștia vorbesc tare și cu putere ca și când s-ar întrece cu zgomotul motorului, unul modest cu toate acestea — este cel mai mic feribot din lume ce se îndreaptă către cea mai puțin cunoscută insulă pacifică din lume.

Bătrânului elegant i se alătură un tânăr care îi cere un foc. Conversația se înfiripă. Nu, nu este prima oară când merge pe insulă. Pe atunci era proaspăt căsătorit. Golfulețele nu erau deloc primitive din cauza gamarilor târându-se din piatră în piatră. Înaintând cu nădejde pe pământ, eu și soția mea ne-am trezit de îndată deranjați de un miros respingător de ceapă; din copaci ne cădeau în orice moment pe umeri omizi groase bicolore — de sezon! Povestitorului îi vine să râdă. Dar permiteți-mi să mă prezint, mă numesc Luis Acevedo. Sub pălăria ridicată, părul lui grizonat dansează vioi în vânt. Tânărul călător dă și el mâna cu stângăcie. Sunt Federico Porcaro.

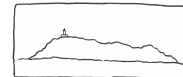
Luis Acevedo pare bucuros să facă conversație. Și-a întors privirea dinspre mare pentru a-l fixa pe interlocutorul său. Așa îi descoperă Federico ochii de culoarea fierului. Nu a văzut niciodată așa ochi, îi coboară pe ai lui și apoi alege un punct invizibil în depărtare. Și ce mai este acolo în afară de omizi? Luis Acevedo scoate o tabacheră din buzunarul interior. Gesturile lui sunt exacte. Federico refuză țigara oferită. Tabachera dispare. Păi, acolo nu se respiră același aer ca aici. Nu știu cum să spun altfel. Veți constata singur atunci când veți părăsi puntea lui „Paradiso”. Veți pătrunde într-un spațiu inedit. Dar, cu toate acestea, să nu vă temeți, Mai ales pe aceste meleaguri, ospitalitatea nu este doar o vorbă în vânt. Da, îmi amintesc de un locuitor care-mi oferise o ulcică de ceai roșu. Avea exact temperatura potrivită. E un lucru important, nu credeți? Federico nu este sigur că înțelege. Luis Acevedo își continuă monologul.

Ce să vă mai spun? Pe înălțimi era și un sat ce părea neatins de timp. De-a lungul canalelor înguste se etajau case din lemn, prăvălii din lemn, cât vezi cu ochii, nicio consignație nouă, nicio bucată de beton. În magazinele lor colorate, neguțătorii păreau ruți din alt veac, copiii înșiși nu-și cunoșteau epoca. Ploaia cădea mereu. Burniță fină sau răpăială întunecoasă, ploaia neîncetat. Era vreme frumoasă până să intri în sat și se rupea cerul de îndată ce-i treceai pragul. Dacă turna cu găleata în sat, cum îl lăsa în urmă, se oprea și ploaia. Am verificat asta întruna, dar o veți vedea cu ochii dumneavoastră. Maria, așa se numește soția mea, dansa printre picături abia atingând pământul, cerul și acoperișurile se oglindeau în balerinii ei lăcuiți în timp ce eu mă bălăceam în ghetele mele italiene. Distruse în mod iremediabil. Fuseseră făcute pe măsura mea într-un sătuc din Abruzzi. Maria râdea de nenorocirea mea dar cu atâta blândețe... Pe ea nu o perturba ploaia. Îmi spunea Privește cât e de frumos, parcă am călătorit în timp. Parcă ne-am afla într-un roman gotic! Avea dreptate, iar eu recunoșteam cu șosetele learcă, cu ochii plecați, cu capul între umeri. Acesta era, fără îndoială, prețul pentru ca timpul să se oprească în loc acolo. Un microclimat cu totul aparte. O ploaie care ar spăla timpul? O ploaie care ar spăla timp? Acevedo a tăcut.

Neîncrezător și ușor uluit, Federico își ațintește ochii în privirea metalică a lui Luis : Glumiți, așa-i? Mă încercați! Acevedo îl scrutează cu gravitate. Ar fi un mod ciudat de a glumi. Cu bine, Domnul Porcaro. Fără să dea mâna, Acevedo se îndreaptă către cabina lui. Dintr-odată se simte epuizat, enervat, se simte rău.

Cum închide ușa, își scoate canotiera, haina și pantofii; se lasă pe pat și închide ochii. Nu-și mai poate lua gândul de la chipul locuitorului ospitalier a cărui amintire i-a împărtășit-o tânărului cu blugi. Acum că era singur, de ce să se mintă. Locuitorul era de fapt o locuitoare care avea un butic vizavi de hotelul unde Acevedo hotărâse să se cazeze. Locuitoarea se numea Maria, la fel ca soția lui Luis, dar era tot atât de brunetă pe cât Maria Acevedo era blondă. Bucuroasă de a primi în vizită rarii turiști, îi invitase să ia loc în partea din spate a buticului unde amenajase, într-un colț, un salon cu draperii indiene, tapiserii înflorate, gravuri macabre, acuarele fantastice și, așezate pe mobile întortocheate, de modă Louis XIII, mai multe narghilele, pipe, punguțe cu tutun, vase japoneze, candelabre, săbii și clepsidre, oglinzi jupuite și portrete nedefinite. Luis

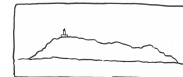
rămăsese încremenit : *C'est tout à fait décadent*¹ ! Exclamase acesta. Maria Acevedo intervenise : *Să știți că, rostite de el, aceste cuvinte nu au niciun sens peiorativ. Soțul meu studiază decadența în literatură. Este el însuși scriitor. Și, întorcându-se către el : Va fi cândva un scriitor celebru.* Luis îi sărutase mâna, fericit și stingherit, mai mult fericit decât stingherit. Maria îi pusese atunci multe întrebări despre scris. El îi împărtășise că începuse o poveste căreia nu-i găsisese încă un titlu dar că acesta , știa bine, avea să conțină cuvântul „anamorfoză”, căci acest cuvânt îl tulbura. *Închipuirea unei povești este precum ghicitul unei insule*, îi spusese ea.

Cum să nu rămâi fermecat de acești ochi — tot ce se poate spune despre ochi este aceea că sunt niște stele mai mult sau mai puțin negre. Privirea lor se prelingea în privirea lui Luis. Bineînțeles, nu se întâmplă nimic (altceva) între ei însă Maria cea blondă înțelese. Bănuia o *anumită* infidelitate. Începând de aici, se îndepărtă de Luis pe nesimțite, astfel încât acesta nu-și dădu imediat seama, atât de supus era Mariei cea tenebroasă.

În cabina lui, degeaba se întoarce Luis Acevedo pe toate părțile, nu-l ia somnul. Își scoate atunci din valiză un șah portabil pe care-l primise de la Maria când erau studenți. Îi înlătură capacul din lemn deschis la culoare și observă jocul. Are cu cincizeci de ani mai puțin. Se află pe insulă. Maria a vrut să se întoarcă în Satul-unde-plouă-cu-găleata ce o fermecase. El preferă timpul uscat, satul îl calcă pe nervi, ploaia îl sâcăie. Își ia carnetul și stiloul, pentru asta a venit. Este ceea ce tocmai i-a spus soției sale : *Mergi și fă poze, distrează-te. Eu voi scrie.* Și fuge, în schimb, la Maria cea brunetă. Merge acolo cu un scop nobil : să o inițieze în jocul de șah. Îi promisese cu o zi în urmă. A dovedit că învață cu o ușurință surprinzătoare. În micul salon mirosind a tămâie, ea îi servește ceai roșu după ceai roșu. Arborează în acea zi o rochie lungă în ape ce i se așază precum o a doua piele, cea a unui animal nedefinit. Reflectate în platou, el îi admiră unghiile, gâtul atunci când se apleacă, zâmbetul. După câteva partide pierdute, ea îi propune, cu cea mai mare seriozitate din lume, să inventeze reguli noi în timpul jocului. Calul care ia nebunul dobândește automat însușirile piesei capturate. Turnul care înhață calul ce a luat nebunul are urmări imprevizibile. *Logic, nu?* Întreabă ea închizând pe jumătate ochii violeti de atâta negru. Luis râde, o uită pe Maria „sa”, râde singur în cabina lui ca un nebun.

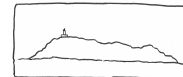
¹ „Este cu totul decadent!”

Acevedo se trezește întins pe pat, cu o damă în mâna dreaptă, pe când jocul e aruncat pe jos. Ce altă soartă pentru o damă capabilă de a-și pierde bunul-simț și de a se înjosi până la punctul de a lua un pion. Își clatină capul, puțin tulbure, se așază și își dă spre spate părul lung și alb, încât pare un leu obosit; o știe și fără să se privească în oglindă. De jumătate de secol nu și-a mai cercetat reflexia în oglindă, a evitat geamurile, bălțile, șevalierele.

De ce să se întoarcă astăzi? Maria de pe insulă îi prezisese că avea să se întoarcă într-o zi singur. Se întoarce foarte celibatar, într-adevăr. Au trecut zeci de ani de când a pierdut-o pe Maria „sa”; fără a se întoarce, în schimb, la cealaltă. Și-a ucis amorul și risipit talentul mediocru. A lăsat să se curme nuvela cu cuvântul „anamorfoză” în titlu, a scris, în loc, fleacuri în carnețele negre foarte șic. Desigur, nu a ezitat, din fatuitate, să strecoare în niște articole anumite aluzii la o nuvelă filosofică, și chiar anamorfotică. Apoi a lăsat-o baltă. Astăzi e nevoit să se întoarcă la locul unde a dat greș, unde ceva a fost nelalocul lui. Această ultimă călătorie va fi expiatoare ori nu va fi deloc. Cineva bate la ușă. Federico Tricou Porcaro bagă capul pe ușă. *Hm... Cum sunteți?* Aceste cuvinte îl fac pe Luis să zâmbească pieziș. *N-aș ști să vă răspund, dacă cumva aceasta a fost o întrebare.* Îl invită în mod mașinal să ia loc iar el cade din nou pe pat, de unde îl observă pe Federico, curmeziș, ochii lui de fier având o strălucire mată. Tânărul nu-l recunoaște pe filfizonul septuagenar de după-amiază în această păpușă bătrână, lăbărțată pe saltea. Regretând deja că a venit, rămâne în picioare și evită privirea halucinantă din fața lui. *De ceva vreme... vreau să spun... nu vă mai vedeam, m-am îngrijorat... Lumina e prea cool... prea frumoasă în momentul de față.* Luis aruncă o privire șovăielnică în direcția hubloului. Lumina îmi obosește ochii, spune el. Tânărul va părăsi cabina atunci când privirea lui Luis este atrasă, într-o parte, de o ramă acoperită cu un fular întunecat. La privirea întrebătoare a acestuia, Acevedo rânjește, *Nu mă mai pot înfățișa mie, dacă vă puteți închipui. Mă bărbieresc orbește, așa cum fac totul.* Porcaro a fugit.

Se poate vedea. Insula Anamorfozelor. Când Luis Acevedo iese pe punte, aerul este neobișnuit de opac pe înserat. Simte nevoia de a vorbi cuiva dar probabil că „a vorbi” nu este cuvântul potrivit. Să ragă, acesta este cuvântul, să urle, și acesta, să spargă toate timpanele de la bord, iată cuvântul, să înțeleagă o dată pentru totdeauna unde vor pune

picio

Cu cât ne apropiem de insulă, cu atât e mai neclară, ca învăluită în abur. Out of focus. Apoi totul se inversează. Pe insula aceasta, parcă ai fi trăit dintotdeauna cu un văl pe ochi. Cum pui piciorul pe mal, cum se destramă vălul. Iată cerul, iată aerul. Acum, lumea exterioară devine vapoasă. Aici, elementele se disting cu o claritate necunoscută până acum, poate în afară, probabil, de unele vise filosofice care se recunosc după culoare. Căci filosofia are culoarea ei. Se întâmplă că și insula o are pe a ei, culoarea filosofică personală, la fel de bine cum pot fi filosofice o pereche de mănuși galben-unt. Nu, nu delirez. Știu despre ce vreau să vorbesc. Există clipe în nuanțe filosofice înainte ca totul să basculeze din nou în aparența lucrurilor. Se întâmplă la fel și în spațiul insular. Insula îmi oferise viața aceasta sticloasă de care eu nu știussem. În mijlocul limburilor noastre cotidiene, insula este unica realitate. Îmi revelă ființa, capabilă de trădare, îmi dezvăluie omul fals din mine, necinstit, dezbinat. Un om inexact. De acum înainte știu violent de bine acest lucru. Așa că am în valiză tot ce trebuie — carnete, stilouri, stilet — pentru a scăpa de acest mediocru. Voi demasca zeii, chiar de va trebui să rămân fără piele, fără oase și fără sânge. Mă voi întoarce la buticul cu suveniruri unde Mariei nu-i va fi apărut niciun rid, și știu de ce. Va mai fi oare împoțonată cu haina aceea din lutre, îmi va mai oferi oare o ulcică de ceai la temperatura potrivită. Să o revăd o dată, atât, îmi va fi de ajuns. Inima nu mi se va opri, o auzi, cu tine vorbesc; iată ultima mea șansă de om liber pe această insulă, ultima mea casă. De aici îmi voi trimite mesajul către lume. Da, lumea mă va auzi! Poate că nu va înțelege dar eu o voi fi prevenit. Cum altfel să-ți cer iertare, Maria.